

Mokslininkų premijos suartina miestą ir Akademiją

Kauno miesto savivaldybės įsteigtos Mokslininko premijos istorija jau rašo penktuosius metus. Premijos idėja gimė 2012 m. Lietuvos mokslų akademijos (LMA) ir Kauno miesto savivaldybės vadovams pasirašant bendradarbiavimo sutartį. 2013 m. rudenį įvyko pirmasis Mokslininko premijos konkursas. Laureato vardo siekė Kauno technologijos universiteto (KTU) profesoriai: chemijos mokslų atstovas Juozas Vidas Gražulevičius ir humanitaras Darius Kučinskas. Vertinimo komisi-

ja, sudaryta iš penkių akademikų, laureatu paskelbė profesorių, akademiką Juozą Vidą Gražulevičių.

2014 m. konkurse dalyvavo jau septyni pretendentai. Vertinimo komisija laureato vardą vieningai skyrė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) profesorei Daivai Rastenytei. Laureatei apdovanojimas buvo įteiktas per pirmąją Kauno miesto savivaldybės dieną Akademijoje. Renginio metu išklaudyta auditorijos pagyvėjimą sukėlęs profesorės pranešimas apie neurodegeneracines ligas.

Kai kurie vertinimo komisijos nariai pastebėjo, kad sudėtinga skelbti vieną premijos laureatą iš dviejų didžiųjų mokslo interesams atstovaujančių stovyklų. Todėl savivaldybės vadovams buvo pasiūlyta premijos fondą padalyti pusiau ir steigti dvi

Iš kairės: LMA prezidentas Valdemaras Razumas, prof. Limas Kupčinskas, prof. Palmira Jucevičienė ir Kauno m. savivaldybės meras Visvaldas Matijošaitis

Kauno miesto Mokslininko premijas: už nuopelnus humanitarinių ir socialinių mokslų srityje, taip pat už nuopelnus fizinių, biomedicinos, žemės ūkio ir technologijos mokslų srityje. Akademiją 2015 m. kovą pasiekė savivaldybės mero Visvaldo Matijošaičio pasirašytas Tarybos sprendimas dėl dviejų premijų įsteigimo.

2015 m. konkurse dalyvavo penki Kauno mokslininkai. LMA prezidiumo sprendimu vertinimo komisija buvo sudaryta iš akademikų, atstovaujančių visoms pretendentų mokslo kryptims. Pateiktos medžiagos analizė patvirtino, kad konkurse dalyvauja pasaulio mokslo bendruomenei ir Lietuvos visuomenei žinomi tyrėjai, kurių publikacijos pasiekusios aukštų cituojamumo rodiklių, savo mokslinę veiklą

siejantys su Kauno miesto kultūra, visuomenės poreikiais bei nauda miestui. Kauno miesto Mokslininko premijos buvo skirtos doc. Mindaugui Bertašiui (humanitariniai ir socialiniai mokslai) ir prof. Albertui Skurvydui (fiziniai, biomedicinos, žemės ūkio ir technologijos mokslai).

Kandidatais 2016 metų premijai buvo iškelti: Limas Kupčinskas (rekomendavo LSMU), Olegas Poliakovas (Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas), Palmira Jucevičienė ir Sigitas Tamulevičius (abu iš KTU). Prof. L. Kupčinsko įdirbis – trijų dalių darbų ciklas „Uždegiminės, ikivėžinės ir piktybinės virškinimo sistemos ligos“. Jame apibendrinti žmogaus organizmo ląstelių, audinių ir organų kompleksinių tyrimų rezultatai, kurių 2013–2016 m. pasiekė autorius ir jo dabartiniai bei buvę doktorantai, autoriaus vadovaujamų mokslininkų grupių nariai. Prof. S. Tamulevičiaus pasiekimai susiję su aukštųjų technologijų kūrimu ir diegimu – naujos kartos mikro- bei nanoprietaisais ir struktūromis. *Thomson Reuters Web of Science* duomenų bazės žurnaluose mokslininkas paskelbė beveik 200 straipsnių, o tų darbų svarbą įrodantis Hiršo (Jorge E. Hirsch) indeksas pasiekė 16. Prof. O. Poliakovas mokslinę veiklą skiria lietuvių kalbos ir jos santykių su kitomis indoeuropiečių kalbomis tyrinėjimams. Juos įprasmina trys monografijos, straipsniai lietuvių, vokiečių, anglų, rusų, lenkų kalbomis. Kandidatas

premijai iškeltas už ilgametę aktyvią ir reikšmingą mokslinę veiklą. Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto edukologijos prof. P. Jucevičienė iš viso (viena ir su bendraautoriais) paskelbė daugiau kaip 200 darbų, vadovavo arba dalyvavo vykdant tarptautinius mokslo projektus, parengė 37 mokslo daktarus. Kandidatės premijai darbų ciklas „Šiuolaikinio mokymosi edukacinis įgalinimas“ įgyvendintas Kauno mieste ir 2016 m. gavęs UNESCO pripažinimą.

Paraiškų vertinimo komisija, vadovaujama akademiko Eugenijaus Jovaišos, humanitarinių ir socialinių mokslų srityje premiją skyrė prof. P. Jucevičienei, o fizinių, biomedicinos, žemės ūkio ir technologijų mokslų srityje – prof. L. Kupčinskui. Šiuos sprendimus tvirtino LMA prezidiumas.

Praėję metai bei įgyta patirtis parodė, kad pasiteisino Akademijos ir Kauno savivaldybės bendradarbiavimas teikiant premijas žymiesiems miesto mokslininkams. Jis skatino mokslininkus atsakingiau rūpintis miesto gerove ir tarnauti mokslo pažangai, kėlė jų pasitikėjimą pasiektais tyrimų rezultatais ir motyvavo daugiau gilintis į miesto ir valstybės poreikius. Remdamiesi sukaupu patyrimu, kviestume kitų universitetinių Lietuvos didmiesčių – Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių – savivaldybės įsteigti miesto Mokslininko premijas.

LMA viceprezidentas Domas Kaunas

LMA prezidento ir prezidiumo veikla

LR Prezidentūroje LMA prezidentas Valdemaras Razumas spalio 27 d. dalyvavo Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos aptarime, lapkričio 21 d. – dėl Lietuvos asocijuotos narystės Europos branduolinių tyrimų organizacijoje (CERN), gruodžio 20 d. – Vals-tybės apdovanojimų tarybos posėdyje.

V. Razumas spalio 12 d. buvo pakviestas dalyvauti Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdyje dėl aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimo, lapkričio 7 d. susitiko su Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininku Raimundu Paliuku, lapkričio 14 d. Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkės Loretos Graužininės kvietimu vyko į Lietuvos Respublikos naujai išrinkto Seimo pirmąjį posėdį, gruodžio 14 d. – dalyvavo apskritojo stalo diskusijoje „Mokslo

ir studijų sistemos – aukštųjų mokyklų ir mokslinių tyrimų institucijų – optimizavimo galimybės ir iššūkiai“.

V. Razumas spalio 11 d. Vyriausybės kanclerio Almino Mačiulio kvietimu vyko į pasitarimą dėl Lietuvos Respublikos įsitraukimo į Europos neutronų tyrimų centrą (ERIC), lapkričio 9 d. dalyvavo Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų strateginės tarybos, lapkričio 18 d. – Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos įgyvendinimo koordinavimo komisijos posėdžiuose.

Spalio 4 d. LMA prezidentas kartu su Švietimo ir mokslo ministerijos ir Kauno miesto savivaldybės vadovais pasirašė susitarimus dėl Mokslo ir technologijų populiarinimo centro steigimo Kaune, spalio

Gruodžio 12–14 d. LMA lankėsi Baltarusijos nacionalinės mokslų akademijos (BNMA) delegacija, vadovaujama akademiko Sergejaus Usanovo. Nuotraukoje: BNMA narė korespondentė prof. Emilija Kolomiets, BNMA akademikas sekretorius prof. S. Usanovas, BNMA valstybinės įmonės „Akademfarm“ direktorė dr. Natalija Safronova, BNMA Biofizikos ir ląstelių inžinerijos instituto Proteomikos laboratorijos vedėjas dr. Dmitrijus Ščarbinas

6 d. Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) kvietimu dalyvavo VDU daugiafunkcinio mokslo ir studijų centro atidaryme, lapkričio 3 d. Vilniaus miesto rotušėje perskaitė pranešimą konferencijoje „Rinkos galimybės ir švietimas Norvegijos Arkties regione“.

V. Razumas spalio 21–22 d. vyko į komandiruotę į Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizaciją (CERN) dalyvauti kasmetiniame Pasaulio laboratorijos (ICSC – *World Laboratory*) susirinkime. Akademijoje spalio 24 d. susitiko su buvusiu CERN generaliniu direktoriumi prof. Rolfu Hojeriu (Rolf-Dieter Heuer), spalio 25 d. tarė sveikinimo žodį LMA ir Europos Komisijos organizuotame seminare kibernetinio saugumo klausimais.

Spalio 4, 11, 12 d., lapkričio 15 d., gruodžio 8 d. LMA prezidentas dalyvavo Vokietijos Federacinės, Armėnijos, Ispanijos, Čekijos, Latvijos, Japonijos Respublikų ambasadų Lietuvoje organizuojamuose priėmimuose. Lapkričio 22 d. Akademijoje susitiko su J. E. Moldovos Respublikos nepaprastuoju ir įgaliojotuoju ambasadoriumi Lietuvoje Valeriu Friją.

Lapkričio 8 d. LMA prezidiumo posėdyje dalyvavo Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė Birutė Kulnytė, Nacionalinio muziejaus Projektų valdymo

konsultantas Andrius Končius. LMA narys Algimantas Grigelis pateikė Gedimino pilies kalno būklės vertinimo ekspertų darbo grupės išvadas bei rekomendacijas.

V. Razumas informavo, kad baigiasi jo, kaip LMA prezidento, kadencija, todėl turi vykti LMA prezidento rinkimai. Prezidiumo nariai nutarė gruodžio 20 d. organizuoti LMA narių visuotinį susirinkimą, kuriame būtų iškelti kandidatai į LMA prezidentus. Iki to laiko mokslų skyriams rekomenduota iškelti kandidatus į LMA prezidentus.

Lapkričio 11 d. LMA prezidiumo posėdžio svarbiausias klausimas buvo pasirėngimas gruodžio 20 d. LMA narių visuotiniame susirinkime. Taip pat aptarta lapkričio 24 d. LMA dienos Panevėžyje darbotvarkė, IV tarptautinės mokslinės-praktinės konferencijos „Mokslo ir studijų tendencijos globalizacijos sąlygomis“ pranešėjai ir jų pranešimų temos, delegacijos sudėtis.

Gruodžio 6 d. LMA prezidiumo posėdyje patvirtinta gruodžio 20 d. LMA narių visuotinio susirinkimo darbotvarkė, Ekspertų komisija iškeltų kandidatų į LMA tikruosius narius tinkamumui įvertinti ir komisijos darbo terminai.

**Parėngė Lyda Milošienė,
LMA vyriaus. referentė**

ES 7-oji bendroji programa – darna ir įsipareigojimai

Spalio 18 d. LMA Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius organizavo apskrito stalo diskusiją, skirtą Europos Sąjungos 7-osios bendrosios mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programos (ES 7BP), vykdytos 2007–2013 m., rezultatų vertinimams aptarti. Įžangos žodžiu diskusiją pradėjo skyriaus pirmininkas LMA tikrasis narys Feliksas Ivanauskas. ES 7BP Aukšto lygio ekspertų grupės dalyvis, LMA tikrasis narys Eugenijus Butkus supažindino su ekspertų parengtos ataskaitos išvadomis. Ekspertai konstatavo, kad ambicingi programos tikslai buvo įgyvendinti, išaugo mokslinių tyrimų kokybė. Tačiau daugiausia ES finansinės paramos mokslo srityje teko didžiosioms valstybėms: Vokietijai, Prancūzijai, Olandijai, Jungtinei Karalystei. Anot ekspertų, pagrindinė priežastis buvo didelis prastai parengtų paraiškų skaičius iš mažųjų valstybių. Apibendrinamas savo vertinimus, prof. E. Butkus įvardijo akivaizdų dėsninę ryšį tarp šalies mokslo finansavimo mastų ir gaunamos ES paramos dydžio. Kuo šalis daugiau investuoja į mokslą, tuo sulaukia didesnės paramos iš ES.

LMA tikrasis narys Arūnas Krotkus pasidalijo mintimis apie savo vadovaujamos mokslininkų grupės 1994–2018 m. vykdytus ir vykdomus ES projektus. Pranešėjas stebėjosi, kad Lietuva yra priešpaskutinė ES narių sąrašė pagal gaunamą konkursinį projektų finansavimą ir pasiūlė, kaip pagerinti situaciją.

Pavyzdžiu pateikė Estiją, kurioje jau nuo 2004 m. buvo įsteigtos specialios tarnybos, padėjusios rengti projektus. Prof. A. Krotkus palygino projektų paraiškų vertinimo kriterijų, taikomų Lietuvoje ir ES, skirtumus ir akcentavo, kad priešingai nei Estijoje, kuri gauna iš ES daugiau paramos nei mūsų šalis, Lietuvoje mokslo finansavimo principai skiriasi nuo Europoje taikomų, o Estijos sutampa.

LMA tikrasis narys Valdas Stanislovas Laurinavičius siūlė, kaip padidinti Lietuvos konkurencingumą. Jo nuomone, būtina įgyvendinti pakopinį finansavimą nuo pradžios iki produkto sukūrimo. Lietuvoje lėšos paprastai skiriamos tik pradiniam mokslinių tyrimų etapui.

LMA tikrasis narys Remigijus Leipus paminėjo, kad projektų sėkmės rodiklis Lietuvai yra artimas ES šalių vidurkiui, tačiau per mažas Lietuvos mokslininkų teikiamų paraiškų skaičius lemia menką gaunamą ES paramą.

LMA prezidentas Valdemaras Razumas pažymėjo, kad viena iš galimų per mažo Lietuvos mokslininkų aktyvumo teikiant paraiškas ES priežasčių yra Lietuvos įstatymas, įpareigojantis Lietuvos mokslo tarybos finansuojamų projektų paraiškas teikti lietuvių kalba. Todėl geriau apsimoka pretenduoti į lietuvišką projektą, nei rašyti paraišką anglų kalba ir teikti ją ES.

LMA tikrasis narys

Rimantas Ramanauskas

Alytaus gimnazistams – akademikų paskaitos

Spalio 25 d. Alytuje viešėje LMA atstovai skaitė paskaitas keturių Alytaus miesto gimnazijų mokiniams, supažindino su mokslininko profesija ir informacinių technologijų, medicinos, psichologijos sritimis. Mokslininkai, susitikę su Alytaus miesto

savivaldybės mero pavaduotoja Vale Gibiene, savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėju Vyčiu Valūnu ir Statybos skyriaus vyriausiuoju specialistu Sigitu Stumbru, trumpai apžvelgė, kokias temas pristatys mokiniams.

„Džiugu, kad mokiniai galės sužinoti naujų dalykų ne iš vado­vėlio, bet iš žymių mokslininkų. Pastebėjome, kad gimnazistus labiausiai domina inovacijos, naujosios technologijos, medi­cina, verslo psichologija“, – sakė V. Gibienė.

„Mokslininkų paskaitos – tai ne teorinių žinių pateikimas, bet daugiau diskusija apie mokinius dominančius dalykus. Džiaugiamės galėdami atvykti čia vykdydami šviečiamąją misiją. Pats esu kilęs iš Alytaus, todėl

labai smagu organizuoti mokslininkų vizitą į gimtąjį miestą“, – kalbėjo LMA delegacijos vadovas LMA tikrasis narys Aivaras Kareiva.

Paskaitas Alytaus Putinų, Jotvingių, Adolfo Rama­nausko-Vanago ir Šv. Benedikto gimnazijose skaitė LMA nariai Vytautas Jonas Sirvydis, Valdas Stanislovas Laurinavičius, Juozas Vidmantis Vaitkus, sveikatos psichologė Ieva Vasionytė. Kaip teigė prof. J. V. Vaitkus, mokiniams siekiama parodyti, kaip moksliniai atradimai siejasi su kasdieniu gyvenimu. „Moksliniai atradimai turi tiesioginį ryšį su kasdieniu gyvenimu. Kuomet jaunimas daugiau domėsis naujosiomis technologijomis, atradimais, tai ne tik tenkins jų žinių

Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėjas Vytuolis Valūnas pristato akademiką Vytautą Joną Sirvydį (dešinėje). Alytaus Jotvingių gimnazijos nuotr.

troškimą, bet ir padės suvokti, kaip visa tai panaudoti kasdiniame gyvenime, o ateityje – ir versle“, – kalbėjo J. V. Vaitkus. LMA narys Algimantas Grigelis taip pat susitiko su Alytaus miesto savivaldybės specialistais ir pateikė patarimų dėl kai kurių miesto gatvių šlaitų būklės, Pramonės parke besikaupiančių durpių bei kitų mieste kylančių problemų sprendimų.

Šviečiamasis ir praktines problemas padėsiantis spręsti LMA atstovų vizitas – vienas iš Alytaus miesto savivaldybės ir LMA bendradarbiavimo rezultatų.

**Alytaus miesto savivaldybės
Viešųjų ir užsienio ryšių skyriaus
informacija**

Saugi skaitmeninė tapatybė

Spalio 25–26 d. Vilniuje įvyko LMA ir Europos Komisijos (EK) organizuotas kibernetinio saugumo seminaras „Vieningai skaitmeninei Europos rinkai saugi skaitmeninė tapatybė“. EK viceprezidento Andruso Ansipo (Andrus Ansip) ir EK nario Giunterio Otingerio (Guenther Oettinger) kvietimu į Vilnių atvyko daug Europos akademinei visuomenei žinomų mokslininkų, kibernetinio saugumo, technologijų, socialinių mokslų aukščiausio lygio ekspertų išdėstyti savo nuomonę šiuo klausimu. Daugiau kaip 75 seminaro dalyviai, EK Aukšto lygio mokslinių patarėjų grupės (ALMPG) mokslininkai, ES valstybių narių atstovai – teisininkai, informacinių sistemų, fizinių mokslų ir technologijų specialistai – dvi dienas diskutavo skaitmeninės tapatybės valdymo ir jos reikšmės vieningai skaitmeninei Europos rinkai klausimais.

Seminaro dalyvius sveikino LMA prezidentas Valdemaras Razumas. Įvadinėje sesijoje kalbėjo ALMPG nariai Perlas Daikstra (Pearl Dykstra), „Orange“ įmonių grupės kibernetinio saugumo strategijos ir viešųjų ryšių direktorius Nikolas Arpagianas (Nicolas Arpagian), seminaro pirmininkas, Europos fizikų draugijos garbės narys, Vokietijos fizikų draugijos prezidentas prof. Rolfas Hojeris (Rolf-Dieter Heuer) pabrėžė mokslininkų atsakomybę kuriant vieningą skaitmeninę rinką. Seminaro tikslas – interaktyviu būdu motyvuoti ir diskusijose pasidalyti idėjomis rašant EK skirtą ALMPG nuomonę dėl kibernetinio saugumo.

Seminarui vadovavo ALMPG mokslininkai: R. Hojeris, P. Daikstra, N. Arpagianas, Tarptautinio Varšuvos molekulinės ir ląstelių biologijos instituto

Bioinformatikos ir baltymų inžinerijos laboratorijos vadovas Janušas Bujnickis (Janusz Bujnicki), Paryžiaus Anri Puankarė (Henri Poincaré) instituto direktorius Sedrikas Vilanis (Cédric Villani). Dalyviai diskutavo, kaip pasiekti privatumo ir saugumo, saugumo ir pasitikėjimo skaitmeninėje erdvėje pusiausvyrą.

Asmens duomenų saugumas, saugus identifikavimas ir autentifikavimas elektroninėje erdvėje yra būtinos sąlygos siekiant skatinti verslo plėtrą, pritraukti investicijų, rūpintis socialinio teisingumo užtikrinimu. Pastaraisiais metais grėsmingai didėjantis kibernetinių atakų ir kibernetinių incidentų skaičius elektroninių ryšių tinkluose taip pat turi reikšmės klientų pasitikėjimo e. valdžia, viešojo ir privataus sektorių teikiamomis paslaugomis lygiui.

Roterdamo Erazmo universiteto Erazmo socialinių mokslų ir žmogaus studijų mokyklos dekanė prof. Lisbetė van Zonen (Liesbet van Zoonen) kalbėjo apie virtualaus ir fizinio identifikavimo prieštaras, Talino technologijos universiteto prof. Ahto Buldasas (Ahto Buldas), perskaitęs pranešimą „Reikalavimai skaitmeninei tapatybei ir dabartinė praktika“, pakvietė diskutuoti skaitmeninės tapatybės tema. Taip pat buvo atlikta skaitmeninės tapatybės stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

Antrąją seminaro dieną dalyviai kartu su informacinių technologijų saugumo ekspertu Frederiku Jakobsu (Frederic Jacobs), Liuveno katalikiškojo universiteto prof. Bartu Preneliu (Bart Preneeli) ir Vaimano (Weizmann) mokslo instituto prof. Adi Šamiru

(Adi Shamir) aptarė būdus, naudojamus siekiant didinti visuomenės pasitikėjimą technologijomis ir skaitmeninės tapatybės saugumu.

Seminaro pabaigoje buvo pateiktos išvados:

- Transakcijos elektroninėje erdvėje taupo vartotojų laiką ir kitus išteklius.
- Pagrindinis veiksnys, turintis įtakos skaitmeninės ekonomikos vystymuisi – saugi asmens tapatybė elektroninėje erdvėje.
- Apsaugota skaitmeninė tapatybė būtina tam, kad asmenys pasitikėtų ir naudotųsi skaitmeninės ekonomikos produktais.
- Skaitmeninės tapatybės saugumo stiprinimas negalimas nedalyvaujant vartotojams.
- Vartotojai yra indikatorius. Tik jų elgesys parodo, pasitikima ar ne elektroninėmis paslaugomis.
- Tapatybei valdyti yra labai svarbi savireguliacija, saugumo kriterijų nustatymas, atitikimo šiems kriterijams patvirtinimas, t. y. sertifikavimas.
- Ten, kur šių priemonių nepakanka, reikia įstatymų leidėjo įsikišimo, t. y. teisėkūros priemonėmis turi būti nustatyti reikalavimai nacionaliniu, o kai kuriais atvejais ir ES lygmeniu.

Rita Vaitkevičienė, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus pavaduotoja

2016 metų pabaigoje išleista LMA Technikos mokslų skyriaus ir europarlamentaro Algirdo Saudargo pastangomis parengta „Kibernetinio saugumo apžvalga“ (elektroninę leidinio versiją galima perskaityti internete adresu: http://apzvalga.eu/images/kibernetinis_saugumas.pdf). Leidybos išlaidas padengė Europos Parlamentas.

Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius lapkričio 10 d. organizavo 5-ąją konferenciją „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“, kurios tikslas – telkti jaunuosius mokslininkus, atliekančius agronomijos, miškotyros, zootechnikos ir veterinarinės medicinos, žemės ūkio inžinerijos, maisto saugos ir kokybės, agrarinės ekonomikos ir kaimo sociologijos kryptių mokslinius tyrimus, skatinti jų bendradarbiavimą. Šiais metais organizuota konferencija pirmą kartą buvo tarptautinė.

Konferencijoje dalyvavo 40 jaunųjų mokslininkų: 26 iš Lietuvos mokslo ir studijų institucijų, dešimt

iš Latvijos žemės ūkio universiteto, Latvijos universiteto ir Latvijos valstybinio miškų tyrimo instituto „Silava“, du iš Estijos gyvybės mokslų universiteto bei du iš Varmijos ir Mozūrijos universiteto.

Tikimasi, kad jaunieji mokslininkai savo tyrimais sudomins žemės ūkio specialistus ir verslininkus, pateiks žemės ūkio gamybos bei verslo konkurencingumą didinančių rekomendacijų. Konferenciją jau penktus metus remia Žemės ūkio ministerija ir UAB „Dotnuva Baltic“.

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus informacija

Interviu su konferencijos rėmėju UAB „Dotnuva Baltic“ generaliniu direktoriumi Dariumi Jalovecku

Kodėl jūsų kompanija remia šį renginį?

Visų pirma, remti mokslą svarbu ir naudinga, nes tai spartina pažangą. Baltijos šalių žemdirbiai dar neišgauna maksimalaus derlingumo iš vieno hektaro. Be to, būtina skatinti tausojančią žemdirbystę, populiarinti ekologinį ūkininkavimą. Besivystančiam

žemės ūkiui reikia mokslo pagalbos – dirvožemio tyrimų, išvestų naujų derlingų veislių. Antra, mūsų įmonė įsteigta Dotnuvoje, kuri iki šiol pelnytai vadinama žemės ūkio mokslo lopšiu. Parama mokslui – ilgamečio „Dotnuva Baltic“ ir Žemdirbystės instituto bendradarbiavimo tąsa.

Kodėl ir koks mokslas jums yra svarbus?

Mūsų įmonė Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje veikia vykdo žemės ūkio technikos ir paslaugų, modernios grūdų įrangos statybos ir sėklininkystės srityse. Pastaroje srityje ypač tikslinga bendradarbiauti. Turime vieną moderniausių sėklų gamybos fabrikų Baltijos šalyse, kuriame per metus galime paruošti 22 000 tonų sertifikuotų žemės ūkio sėklų. Tarp mūsų ruošiamų sėklų veislių yra ir lietuviškų veislių. Tenka nuolat konsultuotis su mokslininkais ir užsakyti tyrimų. Vasaros viduryje Akademijoje, Kėdainių rajone, vyksta didelė žemės ūkio technologijų paroda „Agrovizija“, kurioje susitinka žemės ūkio mokslo ir verslo atstovai iš visos Lietuvos. Tai taip pat yra Žemdirbystės instituto nuopelnas.

Ar jau teko pasinaudoti jaunųjų ir kitų mokslininkų inovacijomis tobulinant veisles ar išvedant naujas?

Galiu pateikti vieną pavyzdį, liudijantį mūsų bendradarbiavimą. Prieš kelerius metus amerikiečiai kreipėsi į „Dotnuva Baltic“, ieškodami žolių sėklų veislių. Mes pasiūlėme svidres, motiejuką ir eraičiną. Labiausiai JAV atstovams tiko lietuviška svidrės veislė „Elena DS“, kuri savo derlingumo parametrais lenkė amerikietiškas veisles.

Kokios šios srities tendencijos pasaulyje?

Dabar daug didelių pasaulinių kompanijų investuoja į žemės ūkį ir į naujas technologijas, ypač informacines. Viskas persikėlė iš popieriaus į laikmenas, modernėja ir žemės ūkis. Žemės ūkio technika valdoma navigacijomis, naudojami dronai, tiksliau surenkami ir apdorojami duomenys, vyksta robotizacija. Laukais jau važinėja išmanieji plūgai, valdomi neišlipant iš kabinos, o ateityje išriedės ir traktoriai be vairootojo.

Vadinasi, nusipirkęs sėklų, ūkininkas gauna visą reikalingą informaciją?

UAB „Dotnuva Baltic“ generalinis direktorius
Darius Jaloveckas

Svarbiausia pasirinkti tinkamą veislę, kad sėkla būtų kokybiška, tinkamai paruošta. Sėklų ir trąšų normas padeda nustatyti tikslojo ūkininkavimo sistemos (TŪS), esančios šiuolaikiškoje technikoje arba pateikiamos kaip atskiros programos telefone, kompiuteryje. Pastaruoju metu akcentuojama per didelio dirvos suslėgimo problema, neigiamai veikianti augalų vystymąsi ir derlingumą. TŪS leidžia kontroliuoti žemės ūkio darbus nepereikvojant išteklių.

Kokie jūsų ryšiai su LMA? Ar ketinate plėsti bendradarbiavimą?

Norime remti mokslą ir jau kelerius metus remiame LMA renginį, svarstydami, kaip tai atlikti geriausiai. Man šiandien didelį įspūdį paliko tai, kad konferencijoje dalyvauja nemažai jaunimo, o temų spektras labai platus. Labai gerai, kad šis renginys tarptautinis. Galima pasidalyti patirtimi su latviais, estais, lenkais. Tai naudinga ir verslui, nes dauguma įmonių galvoja apie platų bendradarbiavimą, darbą su visu Baltijos–Lenkijos regionu.

Kalbėjosi dr. Rolandas Maskoliūnas,
LMA vyriaus. specialistas ryšiams su visuomene

Šiuolaikinė botanika

Lapkričio 11 d. LMA įvyko tęstinio mokslinio renginio „Šiuolaikiniai biologijos tyrimai Lietuvoje“ konferencija, šiais metais skirta šiuolaikinei botanikai. Konferenciją organizavo LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus Bendrosios biologijos sekcija kartu su valstybiniu mokslinių tyrimų institutu

Gamtos tyrimų centru (GTC) ir Šiaulių universitetu (ŠU). Savo darbus pristatė GTC Botanikos instituto ir ŠU mokslininkai papasakojo, kuo vykdomi tyrimai svarbūs visuomenei, aktualūs ir unikalus fundamentiniam mokslui, pasaulio pažinimui ir tarptautinei mokslininkų bendrijai. Pranešimus skaitė iškiliausi,

tarptautiniu mastu pripažinti šalies mokslininkai: Europos aerobiologų asociacijos generalinė sekretorė prof. Ingrida Šaulienė („Žiedadulkės: nuo elgsenos iki poveikio“), dr. Jurga Motiejūnaitė („Grybų tyrimai ekosistemose: nuo taksonomijos iki ryšių ir funkcijų atskleidimo“), dr. Jurga Jankauskienė („Mėlynžiedžio svečio – gausialapio lubino invazyvumą lemiančių viduląstelinio veiksmų paieška“), dr. Juozas Labokas („Kultūrinių augalų laukiniai gentainiai – unikalus genetinių išteklių šaltinis“) ir dr. Algimantas Paškevičius („Mikromicetų veiklos reguliavimas ir praktinis panaudojimas“).

Konferencijos pranešėjai konsultuoja Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės, Aplinkos ir Žemės ūkio ministerijų darbuotojus, įvairias įmones ir organizacijas, gydytojus, specialistus ir šalies piliečius, užtikrina Lietuvos kompetenciją įgyvendinant tarptautines konvencijas. Visuomenė buvo supažindinta su naujausiais ir įdomiausiais Lietuvos botanikų atliekamais moksliniais tyrimais, kurie yra darbų, vykdomų pagal Visorių–Santariškių mokslo, studijų ir technologijų slėnio programas, dalis.

LMA tikrasis narys
Mečislovas Žalakevičius

Tarptautinius šviesos metus prisimenant

Lapkričio 15 d. LMA Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje įvyko apskritojo stalo diskusija „Kas nuveikta Lietuvoje ir pasaulyje per Tarptautinius šviesos metus“. Pranešimą „JT paskelbtų Tarptautinių šviesos metų iššūkiai ir Lietuvos atsakas“ perskaitė Fizikos sekcijos pirmininkas LMA narys Juozas Vidmantis Vaitkus. Jis apžvelgė pagrindinius reikinius, skirtus Tarptautiniams šviesos metams pasaulyje ir Lietuvoje. Vilniaus universiteto (VU) Fizikos fakulteto Kvantinės elektronikos katedros vedėjas prof. Valdas Sirutkaitis supažindino su VU Lazerinių tyrimų centro pasiekimais per Tarptautinius šviesos metus. Pranešimą apie išmanųjį apšvietimą „Į žmogų orientuotas apšvietimas“ perskaitė VU Taikomųjų mokslų instituto Apšvietimo tyrimų grupės vadovas dr. Pranciškus Vitta. VU Fizikos fakulteto Kvantinės elektronikos

katedros prof. Audriaus Dubiečio pranešime „Nauji pasiekimai tiriant šviesos kulkas“ buvo išdėstyta apie lokalizuotą mažame tūryje femtosekundinių šviesos darinių, kurie sklinda nesuirdami difrakcijos ir dispersijos sąlygomis, stebėjimą. Konkretiems lazerinių technologijų taikymams buvo skirtas Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centro vyriaus. mokslo darbuotojo dr. Mindaugo Gedvilo pranešimas „Šviesa, lazeriai ir mikroapdirbimas“.

Diskusijos ir pranešėjų atsakymai į pateiktus klausimus dar kartą parodė, kad Lietuvos mokslininkai kai kuriose šviesos mokslo ir šviesos technologijų srityse turi nemažų pasiekimų.

LMA tikrasis narys
Algirdas Petras Stabinis

Prieš 25 metus Vydūnas sugrįžo į Lietuvą

1991 m. spalio 19 d., Bitėnų kapinėse (Pagėgių sav.) buvo iškilingai perlaidoti iš Detmoldo (Vokietija) atvežti Vydūno palaikai. Ši sukaktis 2016 m. spalio 15 d. buvo paminėta renginiais Vilkyškiuose ir Bitėnuose. Lapkričio 16 d. šiai sukakčiai skirtą minėjimą surengė Vydūno draugija bei LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius, jį vedė akad. Domas

Kaunas. Pranešimus skaitė Vydūno draugijos garbės pirmininkas dr. Vacys Bagdonavičius („Vydūno grįžimas ir Mažosios Lietuvos panteono tapsmas“) ir lietuvininkų bendrijos „Mažoji Lietuva“ narys Vytautas Gocentas („Į Bitėnus lietuvininkų atminimo pagerbtį“). Perskaitytas kun. Miroslavo Danio (Detmoldas) pranešimas „Vydūnas Lipėje šiandien“.

1991 m. spalio 19 d. prie naujai pilamo Vydūno kapo tuometinis Vydūno draugijos pirmininkas dr. V. Bagdonavičius kalbėjo: „Šiandien mes vykdome šventųjų relikvijų sugrąžinimo į joms skirtą vietą aktą. Tačiau prieš akis dar ilgas Vydūno sugrąžinimo į mūsų protus, širdis, sielas kelias, daug ilgesnis negu kelias nuo Detmoldo iki Rambyno. Tebūnie šis kelias kuo trumpesnis ir greitesnis, o vydūniškoji išmintis tebūnie tikrasis orientyras tame kelyje“. Šiai minčiai savo pranešime pritarė ir V. Gocentas, sakydamas: „Susigražinkime Vydūną visomis prasmėmis. Pagerbkime atminimą, naujai atverskime ir perskaitykime jo parašytas knygas“.

Minėjimo Mokslų akademijoje metu parodytas dokumentinio filmo „Tamsoje būti šviesa“ fragmentas priminė pieš 25 metus vykusias iškilmes, o skaitovų Ritos Juodelienės ir Tomo Šečkaus paskaitytos ištraukos iš jose pasakytų kalbų paryškino Vydūno grįžimo į laisvą Lietuvą prasmę. Renginyje taip pat skambėjo solistų Aušros Liutkutės ir Rolando Vilkevičiaus atliekamos dainos iš Vydūno rinkinių ir Eglės Burkšaitytės vadovaujamų Vydūno draugijos dainininkų atliekamos Mažosios Lietuvos dainos.

**Vydūno draugijos
informacija**

Lietuvos imunologų padangėje

Lapkričio 17 d. LMA įvyko kolektyvinės monografijos „Imunologijos raida Lietuvoje. Trys amžiai: nuo empirinių užuominų apie atsparumą iki imuniteto studijų“ aptarimas ir pristatymas. Tai milžiniško darbo, kurį inicijavo Lietuvos imunologijos kūrėjas ir puoselėtojas akademikas Vytas Antanas Tamošiūnas, rezultatas. Subūrus kolegų, bendražygių ir Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos mokslininkų būrį, jam pavyko parodyti visą imunologijos Lietuvoje istoriją, išnagrinėti jos atskiras sritis, palikti vertingiausias darbus ateinančioms kartoms. Monografijoje pateiktos išsamios imuninės sistemos ligų studijos, o prof. Dalia Triponienė savo straipsnyje parodė, kad ir Vilniaus medicinos draugijos nariai savo veiklą pradeda nuo imunologijos.

Renginį organizavo Lietuvos imunologų draugija, LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius ir skyrius „Mokslininkų rūmai“. Keletą kūrinių pagrojo Vilniaus Balio Dvarionio dešimtmetės muzikos mokyklos jaunosios smuikininkės.

Įžangos žodį tarė monografijos iniciatorius akad. V. A. Tamošiūnas, trumpai apžvelgęs imunologijos istoriją. Dr. Radvilė Malickaitė perskaitė pranešimą apie transplantacinę imunologiją, monografijoje išsamiai aprašiusi transplantacinės imunologijos raidą ir ilgametės Imunologijos sektoriaus

Akad. Vytas Antanas Tamošiūnas, doc. Tatjana Rainienė,
dr. Jūratė Katkuvienė ir dr. Laima Jurgauskienė

vadovės doc. Nijolės Šekštelienės nuopelnus. Reprodukcinės imunologijos pradininkė, Imunologų draugijos sekretorė dr. Audronė Eidukaitė kalbėjo apie Lietuvos imunologų pasiekimus. Prof. Brigita Šitkauskienė iš Lietuvos sveikatos mokslų universiteto supažindino su alergologijos laimėjimais. Šio leidinio viena sudarytojų ir LMA Vrublevskių bibliotekos darbuotojų dr. Birutė Railienė papasakojo apie monografijos leidybos eigą. Neabejojama, kad monografija užims garbingą vietą tarp kitų mokslo istorijos veikalų.

**LMA tikroji narė Rūta Dubakienė,
LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus
Alergologijos komisijos pirmininkė**

Lietuvos geoterminiai ištekliai

Lapkričio 23 d. LMA įvyko mokslinė konferencija, skirta Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų programai „Geoenergetika ir saugi aplinka“ pristatyti ir aptarti klausimą dėl Lietuvos geoterminių išteklių bei jų naudojimo. Konferencijoje Lietuvos geologijos tarnybos direktorius dr. Jonas Satkūnas pabrėžė, kad pagrindiniai programos tikslai – nustatyti geoenergetinių išteklių naudojimo galimybes, užtikrinti geologinės aplinkos kokybę ir saugumą, žemės gelmių naudojimo saugumą.

Lietuvoje yra ribotos galimybės plačiau energetinėms reikmėms naudoti vietinius įprastinius Žemės gelmių išteklius – išgaunamą naftą, durpes ir cheminių procesų energiją, – todėl būtinas atsinaujinančių energijos išteklių išsamesnis vertinimas. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energetinėms reikmėms skatinimas Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme nurodytas vienu pagrindinių valstybės energetikos veiklos reguliavimo tikslų.

Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus pavaduotoja dr. Jolanta Čyžienė savo pranešime pabrėžė, kad iš kitų atsinaujinančių šaltinių geoterminė energija išsiskiria stabilumu, patikimumu ir didžiausiomis

sankaupomis Vakarų Lietuvoje. Norint didinti šios energijos indėlį į energetinius šalies išteklius, būtina įvertinti bendrą geoterminių sankaupų potencialą šalyje nustatant sekliosios ir giliosios geotermijos išteklius ir jų plėtros gaires, naudojimo galimybes bei būdus. Lietuvos vakarinėje ir iš dalies vidurinėje dalyse aptikti nemaži geoterminės energijos rezervai, kurie gali būti naudojami kaip perspektyvi, ekologiškai švari energijos rūšis.

Konferencijoje taip pat buvo aptarti ne tik giliosios, bet ir sekliosios geotermijos klausimai. Lietuvos geologijos tarnybos Hidrogeologijos skyriaus Požeminio vandens monitoringo poskyrio vyriausiasis specialistas Petras Pūtys savo pranešime „Seklioji hidrogeotermija“ apžvelgė sekliosios geotermijos aktualijas, gavybos būdus ir technologijas, aptarė oro temperatūros įtaką gruntinio ir požeminio vandens temperatūrų pasiskirstymui. Klaipėdos pavyzdinės geoterminės jėgainės veiklą pristatė UAB „Geoterma“ direktorius Sigitas Petrauskas.

Dr. Jolanta Čyžienė,

**Lietuvos geologijos tarnybos
direktoriaus pavaduotoja**

9-oji jaunųjų mokslininkų konferencija *Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos*

Gruodžio 7 d. LMA vykusios Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus organizuotos konferencijos dalyvius pasveikino LMA prezidentas Valdemaras Razumas, konferencijos nuolatinio rėmėjo UAB „Thermo Fisher Scientific“ padalinio Vilniuje mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros direktorius prof. Arvydas Lubys. Plenarinį pranešimą „Imunitetas ir žarnyno mikrobiota“ perskaitė Vilniaus universiteto (VU) Biotechnologijos instituto profesorė dr. Aurelija Žvirblienė.

Vėliau darbas vyko sekcijose: Biologijos, ekologijos ir geomokslų sekcijoje perskaityta 10 pranešimų, Medicinos sekcijoje – 11 pranešimų, Biochemijos ir biotechnologijos sekcijoje – 9 pranešimai. Visi pranešimai rodo aukštą jaunųjų mokslininkų atliekamų tyrimų lygį, atitinkantį tarptautinius standartus. Pranešimus aptarė ir įvertino LMA nariai: Vytautas Basys, Vincas Būda, Rūta Dubakienė, Algimantas Grigelis, Saulius Klimašauskas, Zita Aušrelė Kučinskienė, Robertas Mokrikas, Kęstutis Sasnauskas, Vytautas

Jonas Sirvydis, Algirdas Skirkevičius, Virginijus Šikšnys, Vytas Antanas Tamošiūnas, Giedrius Uždavins, Česlovas Venclovas, Mečislovas Žalakevičius.

Už geriausiai parengtus ir perskaitytus pranešimus diplomais bei atminimo dovanomis apdovanoti: Biologijos, ekologijos ir geomokslų sekcijoje – dr. Diana Vaičiūtė, Rūta Žilienė (Klaipėdos universitetas), Renata Mikalauskienė (Gamtos tyrimų centras), Medicinos sekcijoje – dr. Alina Kuzminienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas – LSMU), Kristina

Daniūnaitė (VU Gamtos mokslų fakultetas), Alina Urnikytė (VU Medicinos fakultetas), dr. Juozas Kupčinskas (LSMU), Biochemijos ir biotechnologijos sekcijoje – Gediminas Drabavičius (VU Biotechnologijos institutas), Dalius Ratautas (Vilniaus Gedimino technikos universitetas), Asta Lučiūnaitė (VU Biotechnologijos institutas).

**LMA tikrasis narys Vytautas Basys,
LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų
skyriaus pirmininkas**

Alergologijos komisijai – 20 metų

Gruodžio 10 d. LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus Alergologijos komisija šventė 20 metų sukaktį. Ta proga gruodžio 14 d. skyriaus išplėstiniam LMA narių visuotiniame susirinkime Alergologijos komisijos pirmininkė, LMA tikroji narė Rūta Dubakienė perskaitė pranešimą „Alergologijos komisijai – 20 metų“.

Alergologijos komisijos pagrindinis tikslas – koordinuoti spręsti alergologijos problemas Lietuvoje. Komisiją sudaro skyriaus nariai ir kompetentingi Lietuvos alergologijos ar gretimo jai mokslo atstovai. Komisijos darbe gali dalyvauti išrinkti užsienio nariai. 2005 m. Lodžės medicinos universiteto profesorius Marekas Kowalskis (Marek

Kowalski) buvo išrinktas Alergologijos komisijos užsienio nariu. Pagrindiniai komisijos uždaviniai: koordinacinis, mokslinis ir mokslo populiarinimo. Koordinacinė kryptis – tai mokslinių ryšių tarp Lietuvos aukštųjų mokyklų koordinavimas alergologijos srityje bei bendri darbai alerginių ligų diagnostikos ir gydymo klausimais. Per 20 metų buvo parengti ir išleisti 7 alerginių ligų diagnostikos ir gydymo sutarimai. Mokslinė kryptis – tai tarptautinės programos (*Europrevall*, *GALEN – Global Allergy and Asthma Excellence Network*) ir prioritetinės Lietuvos mokslo programos. Mokslo populiarinimo kryptis – paskaitos visuomenei, šviečiamosios konferencijos, straipsniai spaudoje, kalbos per radiją ir televiziją.

Alergologijos komisijos iniciatyva išleistas pirmasis internetinis žurnalas „Alergologija ir klinikinė imunologija“, įvyko knygų sutiktuvės. Alergologijos komisijos pirmininkė pasidalijo iniciatyvomis ir ateities planais – tai alergologijos seminarai LMA, koordinuotas alergologijos problemų Lietuvoje sprendimas, platesnis tarpdalykis bendradarbiavimas su kitais LMA mokslų skyriais, su kitų šalių mokslų akademijų analogiškoms komisijomis,

su Švietimo ir mokslo bei Sveikatos apsaugos ministerijomis, alergologo ir klinikinio imunologo specialybės tvirtinimas Lietuvoje, alergologinės terminijos klausimai, tolesnis alergologijos mokslo plėtojimas kintančio klimato sąlygomis įtraukiant į darbą pažangųjį jaunimą.

Dr. Jadvyga Olechnovičienė,
LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų
skyriaus mokslinė sekretorė

Ant Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijos (CERN) slenksčio

Gruodžio 13–14 d. lietuviai, dirbantys CERN, jų darbo vadovai ir LMA, koordinuojanti Lietuvos mokslinį bendradarbiavimą su CERN, Vilniaus universitete surengė pasitarimą apie šio bendradarbiavimo plėtros perspektyvas. Lietuva yra ant asocijuotosios narystės CERN slenksčio. Lietuvos tyrėjai ieško naujoviškų medžiagų detektoriams ir charakterizuoja spinduliuotės pluoštus, tvarko šios laboratorijos įrangos ir ja atliekamų matavimų informacinę infrastruktūrą, analizuoja fizikinius

duomenis tikrindami hipotezes ir medžiagos sandaros modelius. Pasitarimo dalyviai ne tik pristatė šią veiklą, bet ir sužinojo apie iššūkius detektorių duomenų generavimo ir analizės automatizavimo srityse. Anksti pradėję spręsti problemas, smalsūs protai iš mūsų aukštųjų mokyklų ir mokslų centrų gali tikėtis naujais vertingais darbais papildyti Lietuvos indėlį į fundamentinį mokslą.

Dr. Andrius Bernotas,
LMA Organizacinio skyriaus vadovas

Pasibaigus CERN Kompaktinio miuonų solenoido skaičiavimų ir technologijų pasitarimui. Leonardo Danieliaus nuotr.

Aisčiai. Lietuvių ir Lietuvos pradžia

Akademikas Eugenijus Jovaiša spalio 21 dieną į LMA sukvietė gausų savo skaitytojų būrį. Buvo sutikta naujoji mokslininko knyga „Aisčiai. Lietuvių ir Lietuvos pradžia“ ir besimokančiam jaunimui bei jų mokytojams skirta knygelė „Iliustruoti aisčiai. Lietuvių ir Lietuvos pradžia“, kurioje dalininkės Laimos Tubelytės-Kriukelienės kruopščiai ir įdomiai sukurtus aisčių genčių portretus palydi E. Jovaišos tekstai. Renginį vedė archeologas, Klaipėdos universiteto docentas dr. Gintautas Zabiela. Knyga skirta Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarams Romualdui Ozolui ir Algirdui Patackui atminti.

E. Jovaišos knygas apibūdina tokie žodžiai kaip *atsidavimas, originalumas, profesionalumas*. Autorius pasitelkė visus prieinamus istorijos šaltinius, kuriuose minimi aisčiai resp. baltai, ir pažvelgė į juos naujai. Kitiškai peržvelgiami senųjų šaltinių vertimai, nes ne visai tinkamai išverstas žodis gali suardyti

faktinės medžiagos tinklą. Knygą sudaro penkios dalys – *Baltai ir aisčiai Europos istorijoje, Aisčiai ir jų kaimynai. Germanai ir slavai, Didžioji aisčių migracija, Didžiosios aisčių migracijos pažinimo šaltiniai, Didžioji aisčių migracija. Aisčiai Nemuno žemupyje* – pabaigoje pateiktas išsamus sąvokų, biografijų, paaiškinimų žodynas. Autoriaus atsidasavimas aisčiams, drauge ir mums, yra prasmingas, nes nauji faktai ir jų interpretacija yra originalūs. Prof. E. Jovaišos profesionalumas atsiskleidžia ir per knygų pristatymus. Vargu ar rastume kitų, taip gebančių pasitelkti naujausias technologijas. Knyga „Aisčiai. Lietuvių ir Lietuvos pradžia“ skirta plačiajai visuomenei, papildyta naujausių tyrinėjimų medžiaga. Per apibendrinamosios knygos pristatymą Eugenijus Jovaiša supažindino ir su jau beveik baigta trečiąja serijos knyga „Aisčiai. Radiniai“.

LMA tikroji narė Grasilda Blažienė

Knyga apie Kristijoną Donelaitį

Gruodžio 13 d. į LMA pasitikti Vilniaus universiteto (VU) profesorius, akademiko Domo Kauno studijos „Kristijono Donelaičio atminties paveldas“ rinkosi Mažosios (Prūsijos) Lietuvos kultūros ir istorijos, Kristijono Donelaičio kūrybos bičiuliai, bibliofilai. Knygą 2016 m. Vilniuje išleido VšĮ „Akademinė leidyba“.

Minint K. Donelaičio 300 metų jubiliejų ne visos temos apie šį XVIII a. Apšvietos laikmečio kūrėją ir jo skleisto hegزامetru rimuoto žodžio reikšmę buvo išnagrinėtos. Prof. D. Kauno studijoje siekta atskleisti Donelaičio rankraštinių ir spausdinto paveldo svarbą knygotyryniui aspektu iš komunikacijos ir informacijos mokslams būdingos tyrimų perspektyvos. Leidinys sudarytas iš trijų

Renginio vedėja VU prof. Aušra Navickienė ir akad. Domas Kaunas

dalių. Pirmojoje atskleidžiama Donelaičio kūrėjo sąlygų aplinka, didžiausią dėmesį skiriant, remiantis knygotyros metodika, Donelaičio asmeninei

bibliotekai ir jos hipotetinei rekonstrukcijai. Antroji dalis skirta Donelaičio knygų leidybai Prūsijos laikais (iki Pirmojo pasaulinio karo pabaigos 1918 m.) ir jų sklaidai, trečiojoje dalyje aktualizuojamas Donelaičio įpaveldinimas, kai nuo XIX a. pabaigos yra pradedamos kelti paminklų jam statymo idėjos ir vyksta diskusijos dėl jų įgyvendinimo.

Renginio vedėja VU prof. Aušra Navickienė išskyrė studijos svarbą knygotyros mokslui. Tarp iki šiol pasirodžiusių beveik 4000 įvairiausių publikacijų donelaitikos tematika nebuvo nė vieno knygotyrimo tyrimo. Klaipėdos universiteto istorikė dr. Silva Pocytė į leidinį pažvelgė iš istorinės perspektyvos, daugiau išskirdama paskutiniosios knygos dalies, Donelaičio atminties įprasminimo XIX–XX a. sandūroje, pagrindinius aspektus. Klaipėdos universiteto prof. Roma Bončkutė atkreipė dėmesį, jog XIX a. romantizmo epochoje lietuviškajai aplinkai – ir Didžiojoje, ir Mažojoje Lietuvoje – Donelaitis buvo nepriimtinas tiek savotiškai bauginančiu turiniu, tiek

neįprasta eilavimo forma, tačiau Simonui Daukantui Donelaičio tekstai darę neabejotiną įtaką, nes „Būde“ galima išgirsti ir hegzametrinio skambesio. Klausimą, kodėl Donelaitis buvo svetimas XIX a. aplinkoje, toliau gvildeno ir Lietuvių literatūros ir tautosakos (LLTI) mokslininkė dr. Žavinta Sidabraitė. Kita LLTI mokslininkė dr. Liucija Citavičiūtė tęsė Donelaičio bibliotekos rekonstrukcijos temą, vardijo galimai Donelaičio turėtas knygas, ypač išskirdama Johano Jakobo Kvanto (Johann Jacob Quandt) giesmyno svarbą to meto kunigo ganytojiškai veiklai.

Studijos autorius papasakojo apie savo pirmuosius mokslinius knygotyrimus prisilietimus prie Donelaičio, apie kelis dešimtmečius trukusį donelaitikos medžiagos rinkimą įvairiose Europos, JAV bibliotekose. Jis akcentavo iliustracijų svarbą knygotyrimuose darbuose.

Doc. dr. Silva Pocytė, Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja

LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ renginiai

Skyrius siekia didinti LMA veiklos žinomumą, skaidrumą ir atsiskaitymą visuomenei, taip pat kelti mokslininko karjeros prestižą, prisideda prie mokslo, kultūros plėtros. Mokslo populiarinimo renginiuose yra skleidžiamos žinios apie naujausius mokslinius leidinius, įvairių mokslo sričių pasiekimus, jų reikšmę ir praktinį taikymą. Ypač kreipiamas dėmesys ugdant jaunąją kartą. Organizuojamas tęstinis renginių ciklas „Mokslo žinių dienos“ mokyklų ir gimnazijų moksleiviams ne tik Vilniaus mieste. Šiais metais įvyko mokslininkų kelionės į Alytaus ir Anykščių rajonų gimnazijas. Spalio–gruodžio mėnesiais paskaitas moksleiviams skaitė LMA tikrieji nariai Valdas Stanislovas Laurinavičius, Juozas Vidmantis Vaitkus, Vytautas Jonas Sirvydis, Lietuvos edukologijos universiteto prof. Libertas Klimka ir kiti. Moksleiviams, norintiems pasirinkti chirurgo profesiją, organizuotos ekskursijos į VU liginės Santariškių klinikų širdies chirurgijos operacines, kur moksleiviai susipažino su darbu jose ir iš klausė LMA nario V. J. Sirvydžio paskaitą. Tęsimas renginių ciklas „Profesorius ir jo mokykla“. Bendradarbiaujant su LMA Technikos mokslų skyriumi surengtas susitikimas su LMA tikraisiais nariais Ramučiu Bansevičiumi

Energetikos ir technikos muziejuje paskaitą skaito akademikai Ramutis Bansevičius (kairėje) ir Genadijus Kulvietis

ir Genadijumi Kulviečiu. Jie Vilniaus vyresniųjų klasių moksleiviams neįprastoje aplinkoje – Energetikos ir technikos muziejaus turbinų salėje – skaitė paskaitą „Sumaniosios medžiagos: XXI amžiaus kasdienybė“. Nuolat rengiamos ekskursijos į Vilniaus universiteto Lazerinių tyrimų centrą, vyksta mokslininkų susitikimai su moksleiviais.

Liudviko Rėzos dainas ir tradicinę pamario krašto muziką atlieka folkloro ansamblis „Giedružė“ iš Nidos, vadovė Audronė Buržinskienė

Akad. Algirdo Gaižučio knygos sutiktuvės spalio 18 d. Renginio vedėja Aldona Daučiūnienė, A. Gaižutis ir renginio vedėjas prof. Petras Bražėnas

Timo Maršalo knygos „Geografijos įkaitai“ sutiktuvės. Rimvydas Valatka ir Nemira Pumprickaitė

Skyrius, siekdamas didinti visuomenės domėjimąsi mokslu ir kultūra, skleisti informaciją apie mokslo ir kultūros pasiekimus, kurti teigiamų emocijų, organizuoja nemažai renginių plačiai visuomenei: pokalbių aktualiomis gyvenimo temomis, naujų knygų sutiktuvių ir aptarimų, mokslininkų ir visuomenei nusipelnusių žmonių jubiliejinių ir atminimo popiečių. Visuomenei primenamos ryškios asmenybės, turėjusios didelę įtaką šalies gyvenime. Viena tokių popiečių, įvykusi spalio 20 d., buvo skirta visuomenės veikėjo, kompozitoriaus, pedagogo, mokslininko Juliaus Juzeliūno gimimo 100-mečiui. Minint akademiko Algirdo Gaižučio jubiliejų kartu su LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriumi surengtos jo knygos „Vaikystė ir grožis“ sutiktuvės. Knygų lentynas pasiekė Ramunės Sakalauskaitės knyga „Gyvenimas, koks jis

buvo. Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko biografija“, kuri buvo pristatyta vakare, skirtame Monsinjoro 15-osioms mirties metinėms. Lapkričio 8 d. drauge su Lietuvos reformacijos istorijos ir kultūros draugija paminėtos Liudviko Rėzos 240-osioms gimimo metinėms. Lapkričio 22 d. su Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu surengtas pokalbis „Kuo aktualus Europos literatūros paveldas šiandien“. Gruodžio 8 d. su leidykla „Tyto alba“ organizuotos Timo Maršalo (Tim Marshall) knygos „Geografijos įkaitai“ sutiktuvės ir diskusija apie geopolitiką bei Lietuvos ateitį, kurią vedė žurnalistė Nemira Pumprickaitė. 2016-uosius metus skyrius baigė surengdamas du ansamblio „Vilniaus divertismentas“ kalėdinius koncertus.

Aldona Daučiūnienė,
LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė

žymius mokslininkus prisimenant

Liūdos Rasteikienės kelias Lietuvos moksle

Spalio 12 d. įvyko LMA Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus surengtas minėjimas, skirtas žymios mokslininkės LMA narės prof. Liūdos Rasteikienės (1926–2015) 90-osioms gimimo metinėms. Profesorės gyvenimą prisiminė Ją pažinoję ir Jai vadovaujant savo mokslininko kelią pradėję LMA nariai: prezidentas Valdemaras Razumas, Valdas Stanislovas Laurinavičius, Vytas Antanas Tamošiūnas, atsiminimais pasidalijo profesorės dukra Nomeda Rasteikaitė-Astrauskienė bei viena mokinių dr. Ramunė Talienė.

Mokslinę veiklą L. Rasteikienė pradėjo Maskvoje, Elementoorganinių junginių mokslinio tyrimo instituto aspirantūroje. Disertacijos tema buvo „Penicilino sintezės tyrimai“. Jaunąją mokslininkę domino priešvėžinių vaistų kūrimas, kiti citotoksinių ir mutageninių poveikį turintys cheminiai junginiai. Grįžusi po studijų į Lietuvą, 1980 m. apgynė daktaro (habil. dr.) disertaciją „Alkiltiohalogenkarboninių rūgščių sintezė ir jų reakcijos“, kurioje apibendrino tokių junginių klases savybes.

Liūda Rasteikienė.
ELTA nuotr.

Prof. Liūda Rasteikienė buvo viena šiuolaikinės biochemijos mokslinių tyrimų organizatorių Lietuvoje, pirmoji Biochemijos instituto direktorė, kuriai vadovaujant Lietuvoje susiformavo svarbiausios ir dabar populiarios biochemijos ir biotechnologijos mokslų kryptys.

LMA tikrasis narys

Valdas Stanislovas Laurinavičius

Kalbos gyvasties puoselėtojas. Akademikui Aleksui Girdeniui – 80

Praėjo penkeri metai, kai mirė talentingas kalbininkas, teoretikas ir eksperimentininkas, dialektologas, Lietuvos fonologijos mokyklos kūrėjas prof. habil. dr. Aleksas Stanislovas Girdenis, tačiau nepaleidžia mintis, tarsi Jis tebebūtų tarp mūsų. Jo darbai gausiai cituojami, o pagrindinis teorinis veikalas „Teoriniai lietuvių fonologijos pagrindai“ neseniai išverstas į anglų ir rusų kalbas. Pageidaujantys gali skaityti asmenines mokslines Profesoriaus knygas, šeimos padovanotas Vilniaus universiteto bibliotekai; knygas, kurių parašė, tušti puslapiai primarginti pastabų, hipotezių, lietuviškų terminų. Galima studijuoti Jo ranka preciziškai iššifruotus tarmių tekstus, sugulusius į keliasdešimt stambių tomų. Profesoriaus

darbus tęsia būrys mokinių, – net 37 Jo vadovauti ar konsultuoti doktorantai yra apgynę disertacijas. Vilniaus universitete ir Lietuvių kalbos institute rengiamos A. Girdenio konferencijos, o 2016 m. lapkričio 14 d. VU bibliotekoje buvo atidaryta Profesoriaus 80-mečiui skirta paroda „Tarmėse – tikroji kalbos gyvastis“. Jubiliejaus proga išleista atnaujinta A. Girdenio darbų bibliografija, apimanti ne tik mokslinės, bet ir meninės kūrybos darbus, – yra parašęs keletą dešimčių eilėraščių bendrine kalba ir žemaičių tarme.

A. Girdenis gimė 1936 m. spalio 19 d. Telšių r. Tryškių miestelyje. Baigęs Vilniaus universitetą, pradėjo dirbti Lietuvių kalbos katedros dėstytoju. 1967 m. apgynė filologijos mokslų kandidato, o

1983 m. – daktaro disertaciją. 1970 m. suteiktas docento, o 1986 m. – profesoriaus vardas. Redagavo „Kalbotyros“ sąsiuvinius, skirtus lietuvių kalbai, buvo „Baltistica“ redaktorių kolegijos narys, vadovavo VU Eksperimentinės fonetikos laboratorijai, Jo paties sukurtai Bendrosios kalbotyros katedrai. A. Girdenis yra buvęs VU Filologijos fakulteto dekanu, Lietuvos mokslo tarybos ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nariu. 1986 m. išrinktas Milano kalbotyros draugijos, o 1996 m. – ir LMA nariu korespondentu; tuo nepaprastai didžiavosi.

Mokslo tiriamąjį darbą pradėjęs studijų metais, A. Girdenis yra paskelbęs daugiau kaip 400 darbų įvairiais kalbos mokslo ir praktikos klausimais (kai kuriuos – Estijoje, Latvijoje, Rusijoje, Čekijoje, JAV). Su pranešimais dalyvavo daugelyje konferencijų.

Kartu su bendraautoriais A. Girdenis apdovanotas respublikine premija už vadovėlius mokyklai, įvertintas mokslo premija už „Dabartinės lietuvių kalbos gramatiką“ rusų, lietuvių ir anglų kalbomis.

Aleksas Girdenis

Jis tapo žymiojo kalbininko Jono Kazlausko premijos laureatu, Šiaulių universiteto garbės daktaru. 2008 m. už fonologijos, dialektologijos ir kalbos istorijos tyrimus Girdeniui paskirta Lietuvos mokslo premija. Apdovanotas LDK Gedimino ordino Karininko kryžiumi.

LMA tikrasis narys Bonifacas Stundžia

Prof. Remigijui Ozolinčiui atminti

Lapkričio 17 d. Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (LAMMC) Miškų institute įvyko seminaras „Klimato kaita ir Lietuvos ekosistemos“ minint akademiško Remigijaus Ozolinčiaus 60-ąsias gimimo metines.

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininkas Zenonas Dabkevičius aptarė prof. R. Ozolinčiaus profesinę, mokslinę ir akademinę veiklą. Jis pabrėžė, kad prof. R. Ozolinčius – daugialypė asmenybė, švytintis ir kitiems šviečiantis žmogus ir išreiškė viltį, kad kada nors visa informacija apie prof. R. Ozolinčiaus asmenybę ir veiklą suguls į vieną knygą. LAMMC Miškų instituto direktorius dr. Marius Aleinikovas pripažino, kad be mokslinės veiklos, visuomenės švietimas buvo vienas svarbiausių prof. R. Ozolinčiaus prioritetų. Miškų instituto Ekologijos skyriaus vedėjas dr. Vidas Stakėnas pasakojo apie prof. R. Ozolinčiaus indėlį į klimato kaitos poveikio miško ekosistemos tyrimus. Akad. Leonardas Kairiūkštis akcentavo, kad prof. R. Ozolinčius buvo aukšto intelekto ir erudicijos žmogus, visuomet pasižymėjo dideliu darbštumu, kruopštumu, aktyvumu ir principingumu, o jo gyvenimą tiksliausiai galėtų apibūdinti žodis „degė“.

Remigijus Ozolinčius

Prof. R. Ozolinčiaus dukra dr. Eglė Ozolinčiūtė prisiminė savo Tėtį kaip mąstytoją ir rašytoją, visuomet vis kažką rašantį. Akcentavo, kad kūryba buvo neatsiejama Jo gyvenimo dalis. Prof. R. Ozolinčius yra išleidęs poezijos knygelių, parašęs nemažai humoreskų, refleksijų, aprašęs įspūdžius lankantis įvairiose šalyse.

LMA tikrasis narys Darius Danusevičius,
LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus
Miškininkystės mokslų sekcijos pirmininkas

Algio Uždavinio fenomenas

Lapkričio 29 d. LMA įvyko Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus surengta apskritojo stalo diskusija „Algio Uždavinio fenomenas Lietuvos humanistikoje“, kurioje buvo pristatyta iš anglų kalbos išversta prof. A. Uždavinio knyga „Filosofija ir teurgija vėlyvojoje antikoje“. Diskusijoje dalyvavo LMA tikrasis narys Antanas Andrijauskas, dr. Rasius Makselis, dr. Naglis Kardelis, dr. Vytautas Rubavičius, dr. Žilvinas Svigaris ir dr. Stasys Mostauskis.

Diskusijos vedėjas dr. V. Rubavičius teigė, kad pretekstas prisiminti prof. A. Uždavinį ir jo kūrybą – ką tik pasirodžiusi knyga, kurios objektas – teurgija – nušvitimo siekimo kelias, dvasios kelias į šviesą, savotiškas išsilaisvinimas iš Vakarų racionalizmo. Šioje knygoje atsiveria autoriaus kūrybinė prigimtis. O teurgijos kelias yra būdingas visoms Artimųjų Rytų civilizacijoms. A. Uždavinio knyga turėtų padėti skaitytojams geriau suprasti nuo neoplatonizmo filosofijos iškilimo laikų antikoje nueitą Vakarų teurgijos raidą.

Akad. A. Andrijauskas pristatė A. Uždavinio, galbūt savo paties mokinio, asmenybės unikalumą – kūrybinių siekių universalumą, maksimalizmą, autentiškumą, nonkonformizmą, sugebėjimą visa dvasia pasinerti į kūrybos procesą, į tai, ką konkrečiu gyvenimo tarpsniu darydavo, aiškų vertybių atskyrimą, patriotizmą ir stiprų ryšį su Dzūkija, su savo tautos kultūra.

Šį žingeidų mokslininką viliojo įvairios humanistikos sritys: lyginamosios civilizacijų studijos, komparatyvistinė kultūrologija, orientalistikos

Algis Uždavinis

istorija, islamo civilizacijos istorija, senovės Egipto, Mesopotamijos, Sirijos, Irano, Indijos, arabų kultūros, vėlyvosios antikos helenizmo epochos filosofija, neoplatonizmas, sufizmas, teurgija, hermetizmas, estetika, meno kritika, baltų kultūra, Lietuvos dailė. Apmaudu, kad didžiulis Jo kūrybinės veiklos klotas – F. Dostojevskio įkvėpti polifoniški romanai – neišliko ir, atrodo, yra sunaikinti.

Knygos vertėjas iš anglų kalbos dr. Ž. Svigaris užsiminė apie vertimo genezę. Labai sudėtingame šios knygos, aprėpiančios daugybę Artimųjų Rytų, indų ir antikos civilizacijų pasaulių erdvių, vertimo procese jam talkino kolega, neoplatonizmo filosofijos specialistas dr. R. Makselis. Dr. N. Kardelis, kalbėdamas apie A. Uždavinio asmenybę, pabrėžė Jo aristokratiškumą, orumą ir nuolankumą, kylantį iš išminties. Teurgija papildė racionalų mąstymą kreipiantis į aukštesnes dvasines būtybes. Atsiskleidžia pamatinė neoplatonizmo idėja – didžioji būties grandinė, regima hierarchiškai.

Pasak dr. R. Makselio, kuris dalyvavo verčiant A. Uždavinio knygą, veikalas žavi enciklopediškumu – tai tarsi „vandenynas be kraštų“.

Diskusijos pabaigoje buvo parodyta įspūdinga filmuota medžiaga: interviu su A. Uždaviniu iš Liudvikos Pociūnienės rengtos laidos „Čiurlionio kodas“, Jo įžanginių kalbų fragmentai per įvairių parodų atidarymus, kuriose filosofas reflektavo kūrėjo vidinio pašaukimo ir atsakomybės prieš savo tautą, tikrąsias humanistinius idealus problemas. Ona Gaidamavičiūtė, Lietuvos kultūros tyrimų instituto Šiuolaikinės Lietuvos kultūros skyriaus laborantė

Iš kairės: dr. Naglis Kardelis, dr. Vytautas Rubavičius ir akad. Antanas Andrijauskas

sveikiname

 Spalio 13 d. LMA tikrajam nariui prof. dr. (HP) Alfui PLIŪRAI sukako 60 metų.

LMA prezidiumas bei Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius nuoširdžiai sveikina Jus gražaus jubiliejaus proga. Jūsų turininga patirtis, kompetencija, geranoriškumas, kryptingas darbo organizavimas prisideda prie miškininkystės mokslų plėtojimo. Dėkojame Jums už nuoširdų dalyvavimą LMA veikloje.

Linkime visokeriopos sėkmės, kūrybinės energijos, naujų idėjų ir daug nuostabių dienų Jūsų tolesniame gyvenimo kelyje.

 Spalio 15 d. LMA nariui prof. habil. dr. Kazimierui RAGULSKIUI sukako 90 metų.

LMA prezidiumas ir Technikos mokslų skyrius kreipiasi į Jubiliatą:

Mus džiugina Jūsų aukšti mokslo pasiekimai, svariai papildę mechanikos mokslų naujomis novatoriškomis idėjomis, originaliomis sistemomis bei mechanizmais. Būdamas precizinės vibromechanikos ir vibrotechnikos mokslinių tyrimų Lietuvoje pradininku, organizatoriumi ir vadovu, Jūs suformavote mokslinę mokyklą, kurios atstovai toliau plėtoja šią mokslo kryptį, garsina mokyklos ir jos įkūrėjo vardą. Vertiname Jūsų patirtį ir aktyvią poziciją mokslo vystymo ir organizavimo klausimais, vaisingą bendradarbiavimą su Mokslų akademija.

Nuoširdžiai linkime kūrybinės sėkmės mokslinėje veikloje, optimizmo, nesenkančios energijos, geros sveikatos ir asmeninės laimės.

 Spalio 17 d. LMA nariui prof. habil. dr. Algirdui GAIŽUČIUI sukako 75-eri metai.

LMA prezidiumas bei Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius sveikiname rašo:

Didžiai vertinamas Jūsų svarus indėlis į Lietuvos estetiką, menotyrą, kultūrologiją. Jūsų mokslinė kūrybinė veikla pelnė tarptautinį pripažinimą. Išskirtiniai mokslo organizavimo, jaunimo ugdymo darbai ir pilietinės iniciatyvos daug prisideda prie visuomenės švietimo. Visada žavi Jūsų erudicija, interesų įvairovė ir įžvalgos.

Linkime Jums, mielasis Akademike, stiprybės, kūrybinės sėkmės, naujų prasmingų veiklų ir darbų.

👤 Lapkričio 10 d. LMA tikrajam nariui habil. dr. Gediminui VALKIŪNUI sukako 60 metų.

LMA prezidiumas bei Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius rašo:

Didžiuojamės Jūsų nuopelnais biologijos mokslui, labai vertiname gausius ir mokslo pasaulyje pripažintus darbus atliekant maliarinių parazitų ir jiems giminingų hemosporidijų molekulinės biologijos tyrimus. Išskirtinė Jūsų ilgametė mokslinė veikla, garsinanti Lietuvos vardą pasaulyje. Žavi Jūsų darbštumas, energija, entuziazmas, aktyvus ir produktyvus darbas Lietuvos mokslų akademijoje bei Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje.

Jubiliejaus proga linkime Jums, gerbiamasis Akademike, kūrybinės sėkmės, ilgiausių metų, stiprios sveikatos ir asmeninės laimės.

👤 Lapkričio 22 d. LMA tikrajam nariui prof. habil. dr. Artūri ŽUKAUSKUI sukako 60 metų.

Dešimtmečiai tėra proga prisiminti Jūsų nueitą kelią ir perduoti nuoširdžius linkėjimus ateičiai.

Gerbiamasis akademike Artūrai, sugebate nestandartiniais veiksmais žavėti ar verstį susimąstyti aplinkinius. Tai parodėte atskleisdamas Puasono skliaustų esmę per FiDi, įsigilinę į lazerio impulsais sužadintus puslaidininkius, atradote karštų fononų elgesio ypatumus, o pasukę spręsti apšvietimo problemas, sukėlėte sąmyšį standartų pasaulyje, parašėte monografiją, nutiesusią idėjų kelią nuo gilių praeities iki ateities vizijos. Šie pasiekimai įvertinti ne tik Lietuvoje premijomis, bet ir „už jūrų marių“, t. y., JAV, diplomais ir išrinkimais.

Pirmosios verslo pamokos parodė slypinčias problemas, o pasiekimai „Lapių medžioklėje“ patobulino saugos sistemas. Sukūręs darnią mokslinę komandą, jai leidote veikti savarankiškai, o aktyviai įsitraukę į administracinę veiklą, pradėjote nuo kovos su viešaisiais pirkimais (tiksliau, su jų administracija), ir dabar, tapę seniausios Lietuvos Alma Mater rektoriumi, iššūkius metėte viso akademinio pasaulio Lietuvoje vadybai.

Gal ir rožėmis klotas Tamstos praeities kelias. Jūsų tvirtų žingsnių dėka įvyko proveržis ir Pasaulio universitetų reitinge: Vilniaus universitetas pirmą kartą pateko tarp 500 geriausių aukštųjų mokyklų ir visa Lietuva tapo geriau matoma. Linkime, kad iki kito dešimtmečio Jūsų dabartinių mokslinių ir vadybinių idėjų realizavimo derlius visai Lietuvai atneštų gausių laimėjimų ir toliau Jus skatintų naujiems iššūkiams.

Artimiausiam veiklos laikotarpiui linkime geros nuotaikos, „parako“ ir laimėjimų, taip pat ir orientacinio sporto trasose.

Kolegų vardu –

LMA narys Juozas Vidmantis Vaitkus

Mykolui Lasinskui – 100 metų!

Mykolas Lasinskas
2016 m. gruodžio 20 d.

 Gruodžio 1 d. LMA nariui prof. M. LASINSKUI sukako 100 metų.

1937 m., baigęs Kėdainių aukštesniąją kultūrtechnikos mokyklą, 1937–1940 m. M. Lasinskas dirbo Žemės ūkio ministerijos Melioracijos departamente techniku melioratoriumi. Pirmas darbas – Amalės upelio Petrašiūnuose reguliavimas. Darbas pavyko, po to Lietuvos Energijos komiteto (kuriame dirbo profesoriai, vėliau tapę Mokslų akademijos tikraisiais nariais Steponas Kolupaila, Albinas Rimka) pavedimu M. Lasinskas tyrinėjo upių ruožus, kuriuose buvo numatoma statyti hidroelektrines.

Mokslinis kelias prasidėjo 1948 m. Vytauto Didžiojo universitete, kuriame studentams skaitė vandens energijos panaudojimo kursą. Dar dirbdamas Kauno politechnikos institute, M. Lasinskas 1953 m. Minske apgynė kandidatinę disertaciją, kurioje apibendrino Lietuvos mažųjų upių hidroenergetinius išteklius.

1957 m. Mykolas Lasinskas išrinktas MA Energetikos ir elektrotechnikos instituto naujai kuriamos Hidroenergetikos laboratorijos, o 1961 m. – įkurtos Hidrologijos laboratorijos vadovu. Svarbiausias pastarosios laboratorijos kolektyvo darbas buvo Lietuvos upių kadastro sudarymas.

Dirbant Hidrologijos laboratorijoje atliktas Lietuvos teritorijos hidrologinis rajonavimas, tirti

paviršinių ir požeminių vandenų ryšiai, vandens balansas ir jo dinamika bei galima vandens balanso kaita. Šių tyrimų pagrindu 1962 m. buvo paskelbta Lietuvos upių kadastro 3-oji dalis (autoriai J. Jablonskis, M. Lasinskas). Pažymint kadastrinių darbų reikšmę jų autoriams Mykolui Lasinskui, Juozui Burneikiui, Jonui Jablonskiui ir Juozui Macevičiui 1965 m. paskirta Lietuvos valstybinė mokslo ir technikos premija.

Mokslinių tyrimų rezultatų pagrindu 1972 m. Vilniaus universitete M. Lasinskas apgynė geografijos mokslų daktaro disertaciją „Nemuno nuotėkio režimo dėsningumų tyrimai“.

Prof. M. Lasinskas sprendė stambių energetikos objektų vandens tiekimo problemas, buvo ištirti didžiausi vandens telkiniai, prie kurių būtų galima juos statyti.

Prof. M. Lasinskas buvo įvairių tarybų ir komisijų narys, ypač daug dėmesio skyrė rengiant mokslininkus.

LMA, įvertindama profesoriaus įnašą į mokslą, 1980 m. jį išrinko nariu korespondentu. M. Lasinskas daug metų vadovavo LMA Vandens problemų tarybai, koordinuodamas vandens telkinių mokslo tyrimus Lietuvos mokslo įstaigose.

Prof. Brunonas Gailiusis, Lietuvos energetikos instituto vyriaus. mokslo darbuotojas

🎉 Gruodžio 3 d. LMA užsienio narys prof. habil. dr. Janas JURKIEVIČIUS (Jan JURKIEWICZ) minėjo 70-metį. Lietuvos istorikų delegacija, tarp kurių buvo LMA tikrieji nariai Zigmantas Kiaupa ir Rimvydas Petrauskas, vyko į Poznanės Adomo Mickevičiaus universitetą dalyvauti jubilatui skirtoje konferencijoje ir įteikė profesorui LMA prezidento Valdemaro Razumo pasirašytą sveikinimą.

LMA prezidiumas ir visa akademijos bendruomenė nuoširdžiai sveikina Jus jubiliejaus proga. Esate vienas žinomiausių užsienio mokslininkų, įnešusių svarų indėlį į Lietuvos istorijos mokslą. Jūs nuosekliai dirbate tyrinėdamas Lietuvos socialinių struktūrų ir politinės kultūros istorinę raišką. Paskelbtos monografijos ir moksliniai straipsniai rodo Jūsų kaip mokslininko įvairiapusį šakumą ir kartu ištikimybę vienai didelei temai – Lietuvos istorijai.

Esame dėkingi už Jūsų ilgametį produktyvų bendradarbiavimą su Lietuvos istorikais.

.....

Sveikindami gražios sukakties proga, linkime Jums, gerbiamasis Jubiliate, daug veiklių ir kūrybingų metų, prasmingų darbų Jūsų Tėvynės ir Lietuvos labui.

mokslininkų pripažinimo ženklai

LMA užsienio nariai Latvijos MA prezidentas Ojars Sparytis (Ojārs Spārītis), akad. Baiba Rivža ir LMA tikrasis narys Zenonas Dabkevičius (dešinėje). Janio Brencio nuotr.

Lapkričio 24 d. Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininkas LMA tikrasis narys Zenonas DABKEVIČIUS ir LMA užsienio narys Viktoras Algirdas SNIEČKUS (Kanada) išrinkti Latvijos mokslų akademijos užsienio nariais.

Lietuvos Respublikos
Prezidentė Dalia
Grybauskaitė ir LMA
tikrasis narys Virginijus
Šikšnys, apdovanotas už
Lietuvos vardo garsinimą.
Lietuvos Respublikos
Prezidento kanceliarijos
nuotr. / Robertas Dačkus

Gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė įteikė Globalios Lietuvos apdovanojimus. Vienas laureatų – LMA tikrasis narys Virginijus ŠIKŠNYS. Penktą kartą vykstančioje šalies vadovės globojamoje apdovanojimų ceremonijoje

pagarbti Lietuvoje ir užsienyje gyvenantys žmonės, savo darbais ir pasiekimais prisidedantys prie mūsų šalies gerovės ir garsinantys jos vardą pasaulyje.

Parengta pagal

Prezidentės spaudos tarnybos informaciją

Akademikas Eugenijus Jovaiša.
Dr. Valdemaro Šimėno nuotr.

Gruodžio 2–3 d. vykęs visuotinis Lietuvos archeologijos draugijos narių suvažiavimas Metų archeologo vardą skyrė LMA tikrajam nariui Eugenijui JOVAIŠAI.

J. E. Moldovos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Valeriu Frija informavo, kad LMA prezidentas Valdemaras RA-ZUMAS paskirtas Moldovos Respublikos garbės konsulu Lietuvoje.

Leidinio redakcinė taryba:

V. Basys, A. Bernotas, V. A. Bumelis, Z. Dabkevičius,
F. Ivanauskas, E. Jovaiša, D. Kaunas, R. Maskoliūnas,
A. P. Piskarskas, V. Razumas (pirmininkas), G. Žintelis

Leidinį rengė:

S. Aukštinaitenė, A. Bagdonavičienė,
A. Daučiūnienė, R. Daukšienė, B. Jaskelevičius,
L. Milošienė, J. Olechnovičienė

Kalbos redaktorė A. Bagdonavičienė,
nuotraukos V. Valuckienės,
apipavidalino M. Datkūnaitė

© Lietuvos mokslų akademija,
Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius
<http://lma.lt/>

Spausdino UAB *BMK leidykla*,
J. Jasinskio g. 16, 01112 Vilnius

Tiražas 150 egz., nemokamai

ISSN 2029-5707

